

Johann Georg Dorsche

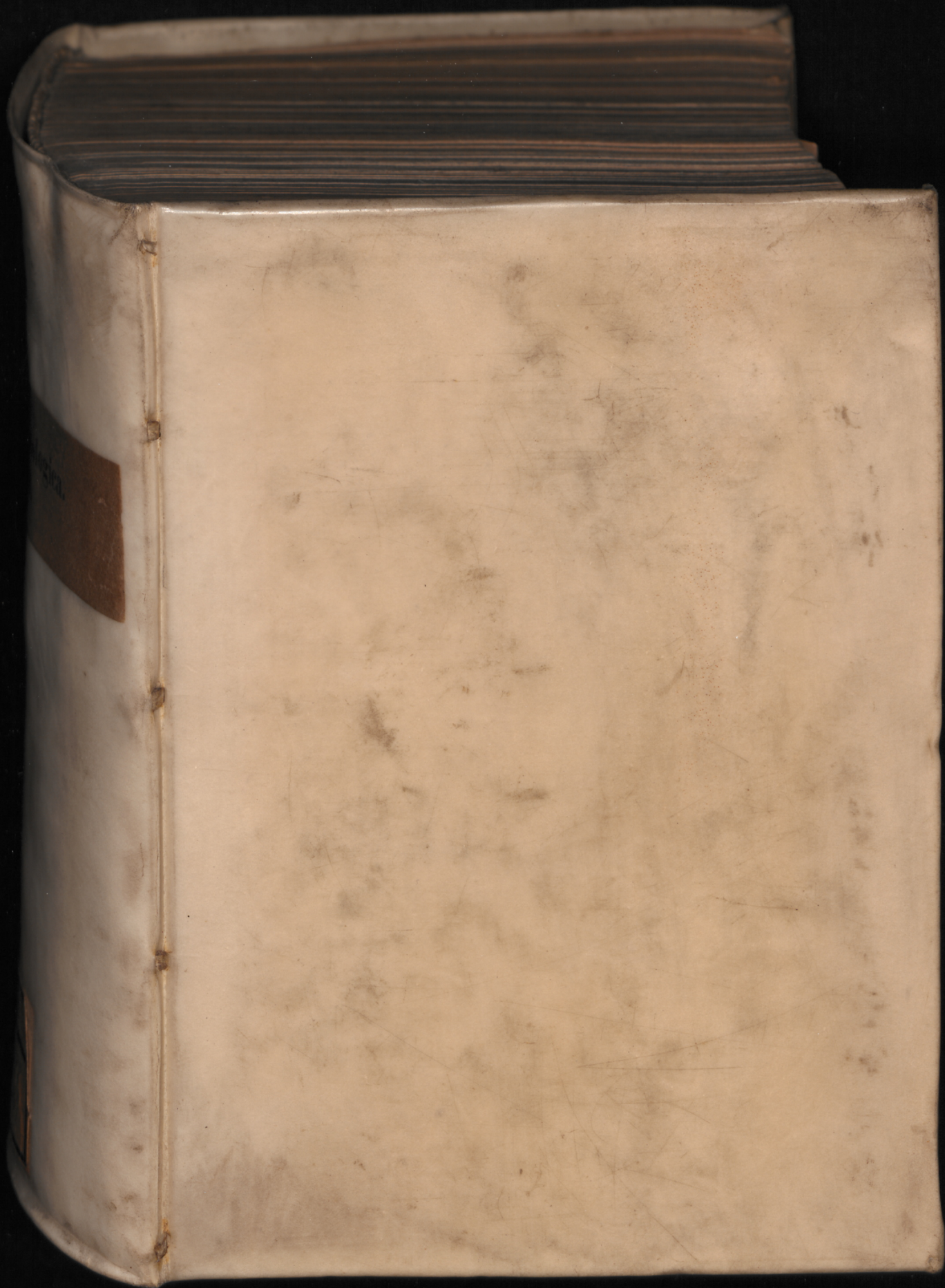
**Joh. Georg. Dorschei S.S. Theologiae D. Discussio Explicationis Hugonis Groti[i]
Circa locum Actor. XV. v. 20. De Sanguine & Suffocato**

Rostochii, 1669

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn729960498>

Druck Freier Zugang

76.

Fa - 1092 (16)

1679

I. N. 7.

JOH. GEORG. DORSCHER

S. S. Theologiae D.

DISCUSSIO EXPLICATIONIS

HUGONIS GROTI

circa locum Actor. XV. v. 20.

De

SANGVINE

&

SUFFOCATO,

Quam

è MS. excerptit

& edidit

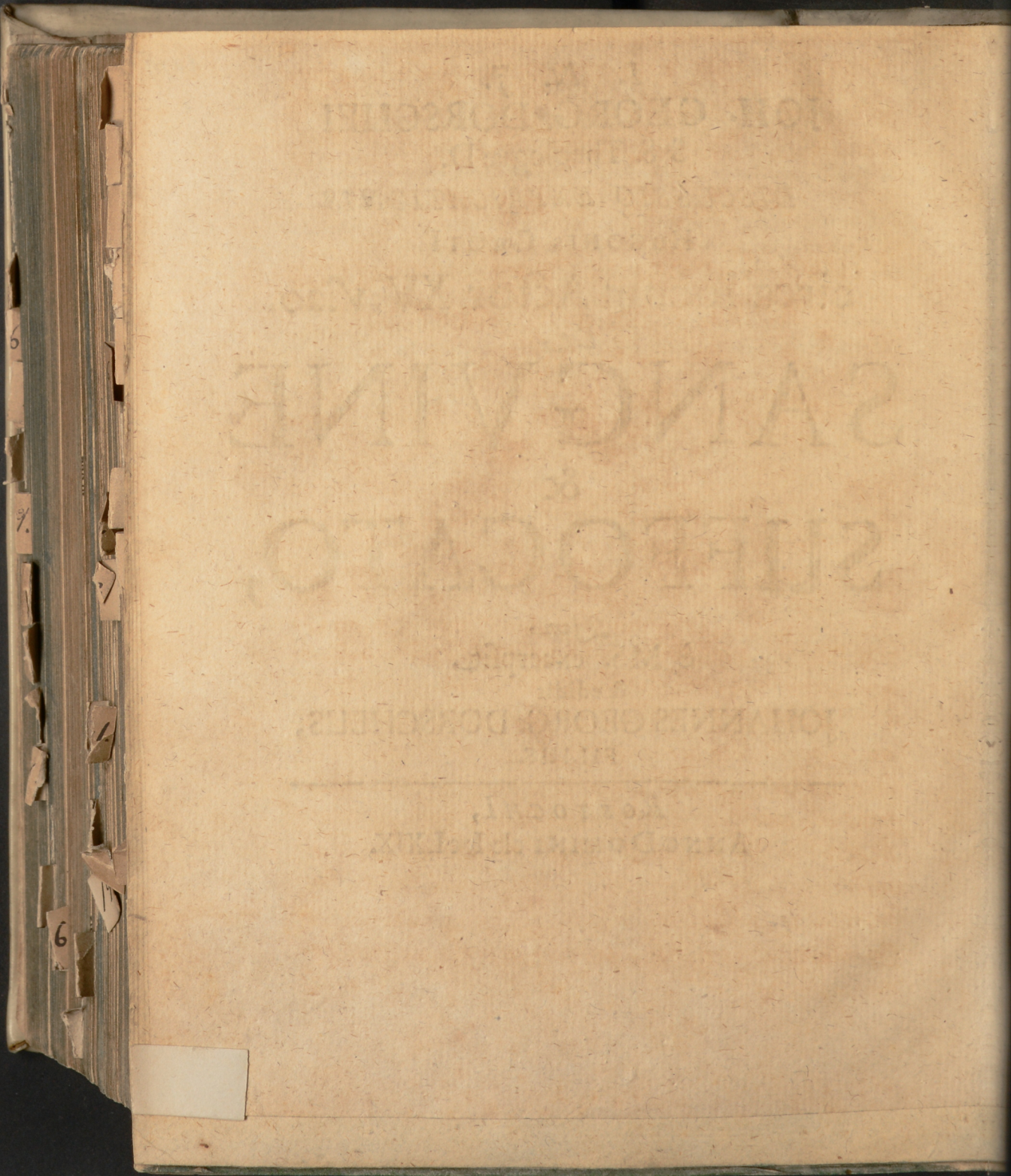
JOHANNES GEORG. DORSCHER,

FILIUS.

ROSTOCHI,

ANNODOMINI 1679.

XXXII.

1681

708 57.

ΣΥΝ ΘΕΩ!

Hugo Grotius, explicaturus
ex Actibus locum de Sangvine & Suf-
focato, asserit

I.

Veteres Christianos credidisse, Jaco-
bum propterea voluisse hos ex genti-
bus vocatos abstinere à Sangvine, quod
licet Mosis præceptis, quæ Israelitis data
erant, non tenerentur, neque lege circum-
cisionis, quæ solos Abrahami obstringebat posteros,
liberi tamen non essent ab iis, quæ Adamo & Noæ Deus
præceperat, ad quæ addidit quædam Christus, nihil au-
tem demisit. Probat Grotius hoc. ex Tertulliano *de Mo-
nogam.* cum inquit: *Adeò in Christo omnia revocan-
tur ad initium, ut & fides reversa sit à circumcissione
ad integritatem carnis illius, sicut ab initio fuit: &
libertas ciborum, & Sangvinis solius abstinencia,
sicut ab initio fuit: & matrimonii individuitas,
sicut ab initio fuit: & repudiî cohibitio, quod ab
initio non fuit, & postremo totus homo in Paradisum
revocatur, ubi ab initio fuit.* 2. Ex eod. cum libro de
Jejun. ait: *Æquè post diluvium in reformatione ge-
neris*

A 2

neris humani suffecisse unam interim legem à sangvine abstinenti, permissu usu caterorum. 3. Ex Leone Imp. qui vetuit Sangvinem edi intestinis velut tunicis infarctum, utpote tum veteris, tum nova gratiæ tempore rem habitam nefariam. 4. Quia præcepti illius non nimis superstitiosa observatio facilis est. 5. Quia causas honestas habet. Solere enim qui sangvine pro alimento utuntur efferari, quod Americani doceant. Monere etiam, à vindicta abstinendum, cum qui se vindicat, sangvine pasci dicatur, & juxta Origenem Dæmones sangvine pasci crederentur. Afferit

II. Christianos veteres non existimasse, præceptum de abstinentia Sangvinis & Suffocati datum ex ea una causa, ut Judæorum offensa vitaretur. Probat hoc ratione. Quia si id existimassent, non observassent id præceptum cum certo vitæ periculo, etiam ubi non aderant Judæi. At hoc eos fecisse constat. Nam Biblis martyrium subitura, apud Eusebium *Histor. Eccles. V. 1.* Quomodo, inquit, infantibus vescerentur illi, quibus ne irrationalium animalium Sangvine vesci licet. Testis & Tertullianus in *Apolog. cap. IX.* cum ait: *Erubescat error vester Christianis, qui ne animalium quidem sangvinem in epulis esculentis habemus: qui propterea quoque suffocatis & morticinis abstinemus, ne quo sangvine contaminemur, vel intra viscera sepulto. Denique inter tentamenta Christianorum, botulos etiam cruore distentos admoretis, certissimi scilicet, illicitum esse penes illos, per quod exorbitare eos vultis. Porro quale est, ut quos sangvinem pecoris horrere confiditis, humano in-*
biare

1683
2359.

biare credatis. Octavius apud Minutium: Tantum ab humano sanguine cavemus, ut nec edulium pecorum in cibis sanguinem noverimus. 2. Testimoniis Canon. 62. Apost. Εἰ τις Ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος, ἢ Διάκονος ἢ ἄλλος ἔκατάλογος ἔσσηληκὸς Φάγη κρέα ἐν αἵματι ψυχῆς αὐτοῦ, ἢ μεγάλων ἢ θνησιμῶν, καθαρῆσθω. Τὸ πρὸ γὰρ οὖμ ἀπέπεν. Εἰ δὲ λαϊκός, εἴη, ἀφορεξέσθω. Si quis Episcopus, vel Presbyter, vel Diaconus, vel omninò ex Sacerdotali catalogo comederit carnes in sanguine animæ ipsorum, vel quid à feris captum vel morticinum, depnatur, hoc enim lex prohibuit. Si autem Laicus sit, segregetur. Synodi Gangerensis, Can. 2. ex transl. Gentiani Herveti. Si quis eum, qui carnem, præter Sanguinem ἔσ idolothyum ἔσ suffocatum, cum pietate ἔσ fide comedit, condemnat, tanquam eo, quod ea vescatur, spem non habeat, sit anathema.

ASSERTIO I.

Multa falsa aut dubia postulata habet. 1. Dubium est *Resp.*
an Synodus Hierosolymitana in ista dispositione de abstinentia certarum rerum ad præcepta filiorum Nohe Gentes ad Christianam Religionem transgressas obligare voluerit. Impugnat istam sententiam copiosè Janus Seldenus in *Lib. 7. de jure Naturali ἔσ Gentium ἔσ c. Cap. 12.* imprimis quia leges filiis Nohe datæ, si observabantur à Gentibus, faciebant tantum *Profelytum portæ*, qui exterius cum Judæis conversari poterat, non autem *Profelytum justitiæ*, qui in interiori communionem fuit, de qua interiori conjunctione Gentium & Judæorum credendum quæstio in Synodo Hierosolymitana agitabatur.

A 3

Sed

Sed nunc de ea nihil attinet dicere. Grotius ipse fatetur, inter præcepta Adamo & Noæ data Judæos non fuisse interdictum fornicandi. Non tamen licebat, quod sapientissimi, ut Grotius loquitur, inter Gentes putarunt, exinde colligere, meretrices quidem turpiter facere, quod meretrices essent, pœnamq; esse in ipsa professione flagitii, non tamen peccare, qui fœminis istis venalibus uterentur. Nam morali lege inclusum fuit istud interdictum. Non autem nisi succesivè & in aliquibus documentis tota lex moralis repetita fuit ante diluvium, aut Mosen. Mansit interim mentibus insculpta, in primis Adami & Noachi.

2. Dubium est, an id, quod de præceptis filiis Noæ datis ex Rabbiniis traditur, se omninò ita habeat? Certè Scriptura de eo nihil habet. Et Adamo ac Noacho plura præcepta fuisse, quam istis traditis continetur, satis manifestum est.

3. Dubium est an omnia Adamo & Noacho præcepta perpetuò gentes obligaverint? Fuit sanè præceptum Adamo datum de sacrificando & ita representando semen mulieris demum sacrificio suo contriturum caput serpentis. Nonnulli quidem Pontificii putant ex solius rationis judicio sacrificiorum cultum institutum, & ipsam naturalem rationem obligare hominem ad sacrificandum. Sed istum errorem impugnavi in *Myssæ*, quam ante XXX. annos Jesuitæ Molsheimensi Herbero opposui c. 2. Certè cultus DEI à voluntate & consequenter revelatione DEI dependet. Alias venit nomine *εὐλοθεητικίας*, Col. 2. 23. *Selbsterwehsten Gottes* dienst. Et Abel fide obtulit Sacrificium melius, quam Cain. Hebr. 11. 4. Si fide, ergo ex verbo DEI revelantis, Rom. 10. 17. At istud non obligavit ultra tempus oblationis Christi, licet Sacrificiorum oblatio ex more Judaico

daico aliquandiu post ascensionem Christi tolerata fuerit. Non igitur, quod ante Moſen Adamo & Noacho præceptum eſt, omnes homines ſemperque obligat ex eo capite, niſi aliunde obligationis oſtendatur ratio.

4. Falfum autem eſt & ex Socinianismo hauſtum, quod dicitur, Chriſtum nil ademiffe præceptis Adamo & Noacho datis, addidiſſe autem aliqua. Prius ex dubio 3. patet. Etiamſi enim expreſſè ipſe non dixerit, ſacrificia omittenda eſſe, rei ipſa tamen factò ſuſtulit è medio, quando in ſe illa velut umbras terminari docuit, cum conſummata eſſe omnia clamavit. Et Apoſtoli ſatis clarè indicaverunt, quid de Sacrificiis habendum eſſet: Addidiſſe autem Chriſtum aliqua in primis moralia præcepta præceptis Adamo & Noachæ datis, quod poſterius aſſerit Grotius, & Socini commentum eſt, nullo apice ſacr. literarum probari poteſt. Explicavit legem, & ejus reſceſſus contra ſiniſtram antiquitatis interpretationem patefecit Chriſtus Matthæi V. ſed hoc non eſt addere.

Probationes aſſertionis invalidæ ſunt. 1. Tertullianus librum *de Monogamia* ſcripſit, cum jam ad hæreſin Montani prolapſus eſſet, nec jam amplius filius Eccleſiæ extitiſſet. Ita Beatus Rhenanus, qui primus opera Tertulliani ad typographiam adornavit, in *Admonitione de Tertulliani dogmatis* ad calcem operum adjecta p. 126. inquit: *Tertullianus in libro de Monogamia perperam ſentit de perpetua virginitate Deiparæ Mariæ, ſcribens Chriſtum Virginem enixam, ſemel nupturam poſt partum.* Unde hunc etiam in teſtem advocat Helvidius in libro ſuo, quem refellit Hieronymus, qui calore quidem Diſputationis commotior factus, regreſſiſſe videtur: *De Tertulliano*, inquit, nihil

412--

286a. 1685

2862. *amplius dico, quam Ecclesia hominem non fuisse. Sic Rhenanus, qui addit: D. Hieronymi Consilium sequamur, Tertullianum sic interdum esse legendum momenti, quomodo Origenem, Novatum, Arnobium, Apollonium & nonnullos Ecclesiasticos Scriptores Græcos pariter & Latinos, ut bona eorum eligamus, vitemusq; contraria. Haftenus ille.*

2. Tertullianus isto loco conclusionem improbatam sibi sumit defendendam; scilicet cum in Montano Spiritus Sanctus omnia, quæ ad vitam Christiani hominis pertinent, ad pristinam perfectionem reducere velit, etiam conjugium ad pristinum statum illum reducere voluisse, ut, quotquot Deo placere porrò volunt, à secundis nuptiis abstineant, sicut primus hominis nuptiis contentus fuit.

Hanc conatur variis tueri fundamentis I. quia Christus in quæstione de repudio ad initium provocavit, dixitq; ab initio non ita fuisse Matth. 19. 4.

II. Quia S. Paulus ad Eph. 1. scribit, Deum proposuisse in semetipso ad dispensationem adimplentionis temporum ad caput, id est, ad initium reciprocare universa in Christo.

III. Quia Christus propterea se vocat α & ω , ut ostenderet, in se esse initii decursum ad finem & finis recursum ad initium.

IV. Quia & circumcisio carnis mutata & reditum est ad integritatem carnis, sicut ab initio fuit.

V. Quia restituta est libertas ciborum, & sola imperata sanguinis abstinencia, sicut ab initio fuit, &c.

In his fundamentis, quædam impertinenter allegantur, & erroneè, ut II. quasi Eph. 1. 10. indicata α ν α ν ϵ ϕ α λ α ν σ ι ς , quam Christus sibi propositam habeat, sit revocatio

2863. 1687
vocatio omnium in statum, qualis in paradiso primi hominis fuit. At hoc non est ἀναθεστασίως Apostolicum. Hoc enim est, in Christo tanquam Capite recolligere omnia, quæ in cœlis & in terra sunt. Ad Coloss. 1, 20. vocatur ista ἀναθεστασίως alio nomine διπρατῶ-λαξίς reconciliatio, redunitio.

Et III. ubi falsò dicitur, Christum esse α & ω vocatum, quia in ipso omnia ab initio ad finem & à fine ad initium recurrunt. Nam non ideò, sed propter æternitatem Christus α & ω vocatur, sicut & vocatur primus & novissimus, Apoc. 1, 17. Et initium, quod per α denotatur, est non initium mundi, Gen. 1, 1. sed ipse Christus, Apoc. 1, 8. qui vocatur ἀρχὴ καὶ τέλος.

Et IV. ubi dicitur, quod fides sit reversa à circumcissione ad integritatem carnis, sicut ab initio fuit. Nam circumcissio carnis fuit medium restaurandi hominis & reducendi ad eam perfectionem, quam ab initio habuit. Nec mutata est, quia fideles fuerunt reducendi ad initium restituta integritate carnis, sed quia per baptismum, non onerosum, uti circumcissio fuit, sed facilimum medium, Deus in Nov. Testam. homines restaurare voluit. Quædam autem fundamenta non attingunt statum. Dicit Tertullianus, *totum hominem revocari in Paradisum, ubi ab initio fuit.* Ergò per reductionem ad initium intelligit statum paradisiacum. Quod & ex eo intelligi potest, cum, quod adducit Tertullianus, Christus dicit ἀπ' ἀρχῆς repudium non fuisse. Ubi intelligitur primordialis institutio matrimonii, quæ in Paradiso facta est. Sed quid ad hoc attinet prima ratio? Num, quia in statu integritatis non fuit metuenda mors alterutrius conjugis, ideò etiam in statu lapsus ex ea causa monogamia ad analogiam status integritatis introducenda est? Quanta hic occurrit ratio dissimilitudinis.

B

tudinis. Ibi Monogamiæ nulla impedimenta fuerunt, quia conjuges semper fuissent victuri. In statu integritatis longè aliter se res habet. Repugnat locus Rom. 6. cap. v. 3. Præterea, an sanguinis solius abstinencia permissis in universum animantium etiam cibus fuerit ex Paradisiaco instituto, h. e. ab initio, ut Tertullianus loquitur, incertissimum est.

3. Quod sanguinis abstinencia inter ea recensetur, quæ in initio Paradisiaco fuerunt, adeoq; perpetua dicitur, falsissimum est & nullo indicio confirmari potest. Initio quidem introductorum Sacrificiorum sanguinis etiam abstinenciam usitatam & præceptam fuisse, extra dubium ponitur. Firmat id locus Lev. 17, 11. ubi Jehova: *Ego verò destinavi vobis sanguinem in altari ad expiationem faciendam pro animabus vestris.* Et respicit horsum locus Gen. 9, 4. ubi Jehova: *Carnem cum sanguine ipsius ne comeditote, quia anima ipsius est.* Qui ex hoc respectu omninò interpretandus est, quia sanguis in altari ad expiationem destinatus est peculiariter. Quo respectu omnis sanguis ab esu humano interclusus est, quamdiu illa destinatio durat. Durat autem tantum ad Mesiaæ usque *αἰὼν αἰώνων*, Hebr. 9, 21. Quapropter abstinencia à sanguine inter ea, quæ in initio Paradisiaco fuerunt, recenseri nequit.

4. Quod Tertullianus libro de Jejuniis adversus Psychicos scribit: *Post diluvium in reformatione generis humani suffecisse unam interim legem à sanguine abstinendi, permisso usu caterorum.* Partim falsò dicitur, partim nostro proposito non adversatur. Proponamus integra Tertulliani Verba: *Cur non statim Deus constituit aliquam victus castigationem, quin*
imò

2865. 1689
imò & auxit permissionem. Nam in primordio quidem herbidum solummodo & arboreum homini pabulum addixerat. Ecce dedi vobis omne semen sementivum, seminans semen quod est super terram, & omne lignum, quod habet in semetipso fructum seminis sementivi, erit vobis in escam. Postea verò ad Noe enumerata subiectione omnium bestiarum terræ & volatilium cœli, & moventium in terra, & piscium maris, & omnis viventis: Erunt, inquit, vobis in escam, velut olera fœni dedi vobis universa. Verum carnem in sanguine animæ suæ non edetis. Nam hoc ipso quod eam solam carnem esai eximit, cuius anima per sanguinem effunditur, omnis reliqua carnis usum concessisse manifestum est. Ad hæc respondetur, non competisse onerari hominem aliqua adhuc abstinentiæ lege, qui cum maximè tam levem interdictionem unius scilicet pomi tolerare non potuit; remissum illum itaque libertate ipsa corroborandum. Æque post diluvium in reformatione generis humani suffecisse unam interim legem à sanguine abstinenti permissio usu cæterorum, &c. Sic Tertulianus. Atqui non una lex, etiam supra immutabilem legem naturæ, quæ moralis est, posita fuit post lapsum & diluvium. Mansit enim lex mundorum & immundorum animalium etiam post diluvium, quæ tamen postea abolita est, nisi quatenus ipsa ratio naturalis à nonnullis animantibus abhorrendum dictitavit. Mansit lex de Sacrificiis, cui illico è diluvio egressus Noë morem gessit. Manserunt alia præcepta. Illud autem ad-

huc controversum est, an ante diluuium ab esu animalium abstinuerint homines. Sed, quicquid sit de hoc, in quo jus ab usu distingvi forsitan potuit, non probatur exinde, abstinentiam à sanguine mandari lege per tempora etiam Novi Test. duratura.

5. Quod III. ratio Grotii ex autoritate Leonis Imperatoris habet, non ex autoritate, sed ex fundamento decidendum est. Videamus Novellam 58. Leonis, qua Styliano Illustrissimo sacrorum officiorum Magistro rescribit in hanc sententiam. *Simul olim Legislatori Mose sanguine non esse vescendum mandavit Deus: simul ab eiusmodi cibo abstineri debere à præconibus gratia est constitutum.* Et quanquam tum veteris tum novæ gratia tempore illa res vilis habita sit & nefaria: eò tamen contumacia, imò vecordia homines processere, ut neutri legi aurem præstent morigeram. At contra alii lucri, alii gula causa summa cum impudentia mandatum contemnunt, in escamq; qua vesci vetitum est, sanguinem convertunt. Perlatum enim ad aures nostras est, quod intestinis tanquam tunicis illum infarctum, velut consuetum aliquem cibum ventri præbeant. Quod tolerari non debere Imperatoria nostra majestas rata, neque tam impio soli gula inbiantium hominum invento, nunc Præcepta divina, nunc Reipubl. nostra honestatem dedecore affici sustinens, jubet, ne quis id scelus, neq; ad suum usum, neq; ut emtores detestando cibo contaminentur, ullo modo exercere audeat. Ac sciat quicumq; debinc divinum mandatum contemnere, sanguinemq;

2867.691

nemq; in cibum convertere, (sive vendat, sive emat,) deprehensus fuerit, se bonorum publicationi subjiciendam, & ubi acerbum in modum flagris caesus ac cute tenus foede tonsus erit, perpetuo patriæ exilio multandum esse. Quo quidem in iudicio neq; civitatum Magistratus citra criminationem dimittendos censemus: sed ut & ipsi (neq; enim si illi convenienti alacritate Magistratum gesissent, id scelus commissum esset) quod negligenter socorditerq; subditis præfuerint, decem librarum auri multam sustineant. Hæc est Novella ista contra esum sanguinis constitutio, ad quam notamus 1. Autorem ejus esse Leonem VI. cognomento $\omega\phi\delta\nu$ Basilii Filium, qui trecentis sexaginta annis post Justinianum fuit, coætaneus Arnulphi Romanorum Imperat. Uti ex novellis ejus constitutionibus apparet, passim traducit & sugillat leges Imperatorum anteriorum. Nullam autem auctoritatem meruerunt in Imperio aut Ecclesia. *Conf. Cujacium Observ. Lib. XVII, 31.*

Notamus 2. quod videri possit Imperatorem legem tulisse in eum finem, ut tanto lubentius Judæi ad consuetudinem cum Christianis transirent. Impensè hoc egit Imperator, ut Judæi secundum Christianismi ritus viverent. Qua de re & novellam quinquagesimam quintam ad Stylianum direxit. Quod ut promptius efficerent Judæi, Christianis esum sanguinis interdiceré voluit.

Notamus 3. quia Imperator ex sinistro intellectu dispositionis sive Mosaicæ, sive Apostolicæ legem de abstinentia sanguinis tulit, nec allegavit consuetudinem universalis Ecclesiæ in octavum usque ad seculum abstinentiam

B 3

mentiam

mentiam sanguinis comprobantem, hoc ipso vim legi
ademptam esse in proptulo est.

6. Quod IV. ratio Grotii habet de facilitate absten-
tiae non nimis superstitiosae à sanguine, nullius est mo-
menti. Primum enim non sequitur, hujus & illius ob-
servatio facilis est, ergo sub opinione legis in consci-
entia obligantis suscipienda est. Sic daretur regressus ad
multarum ceremoniarum Vet. Testamenti observatio-
nem, ut parum difficultatis in sese habentem. Deinde
dum facilitatem non nimis superstitiosae observationi
abstinentiae à sanguine tribuit Grotius, difficultatem
prodit. Quousque enim licebit progredi quæso, in ab-
stinentia à sanguinis esu, ut sit non nimis superstitiosa?
Hic certè mensuram dare difficile est. Si absolute
sanguinis esus est vetitus lege perpetua, etiam tantillum
edere vetitum est. Non in quantitate, sed in substantiâ
sanguinis interdictum fundatum est. Denique quid
est, quod Grotius dicit de observatione non nimis
superstitiosa? Licitane erit observatio aliquo modo su-
perstitiosa, & vetita tantum non nimis superstitiosa.
At hoc minus piè dictum est.

7. Quod V. ratio Grotii habet de causis honestis il-
lius observationis, non urget. Nemo sanè hactenus ef-
feratior factus fuit, quia sanguinem illo modo, qui usi-
tatus est, paratum comedit. Americani crudo sanguine
fruebantur. Vindictæ cupidus, oculos, non ventrem
crudo sanguine pascit. Et quid ad suadendam absti-
nentiam sanguinis attinet Origenis error, dæmones
sanguine pasci. Potest ne error causam legis dare?

ASSERTIO II.

Quod Christiani Veteres non existimarint præ-
ceptum abstinentiæ sanguinis & suffocati ex

UNA

una illa causa datum, ut Judæorum offensa vitaretur.
Non satis liquet. Primum enim non liquet, an omnes
Christiani non existimarint, propter unam solam evi-
randam offensam Judæorum à sanguine abstinendum,
sed crediderint, etiam absolutè Deum velle, ut à sangvi-
nis esu abstinerent. Certè hoc probant nullatenus,
quæ adduxit Grotius. Deinde non liquet ex adductis,
an semper Christiani taliter non existimarint veritum
esse sanguinis esum. Fuerint sanè Christiani primo,
secundo, aut etiam tertio seculo post Christum, qui
etiam ex alia quapiam causa à sanguinis esu abstinendum
esse existimaverint, non tamen perennis ea fuit Christia-
norum opinio, aut sententia. Fuit aliquorum Christia-
norum aliquamdiu consuetudo in Oriente & Sabbatum
& diem Dominicam celebrare. Ita Clemens, quicum-
que sit, *Constitut. Apost. Lib. 7. c. 24. Sabbatum igitur &
diem Dominicam feriari debetis, illud quidem in
memoriam creationis, hanc in resurrectionis Christi.*
Asterius *Episc. Homil. de repud. Sabbati & diei Dominicæ*
συνάεδα vocat καλλώ. Gregorius Nyssenus *dies fratres.*
Theodorus Balsamo ait: *A sanctis patribus per omnia
æquatum est Sabbatum diei Dominicæ.* Eusebius
testatur: *Constantinum Imperatorem Christianos non
minus in Sabbatum, quam in diem Dominicam va-
dari vetuisse.* Hinc & jejunium, quod à die Domi-
nica exclusum est, ut Gangrensis Synodus docet *Can. 18.*
à Sabbato etiam, excepto uno ante Pascha, abesse debuit.
Ita Canon. 53. Apost. Zonaras interpretatur. Et testatur
Ignatius *Epist. ad Philippens.* Si quis die Dominico aut
Sabbato jejunaverit, excepto uno ante Pascha, Christi-
cida est. Consentit Tertullianus *lib. de Jejun. & contra*

Mar-

2869.
1693

Marcionem IV. Notat hæc Grotius ad Actor. XV, 21. V. *συναγωγῶν.* Non tamen omnium Christianorum, nec ubique, nec semper ea fuit consuetudo. Tertio non liquet ex adductis, quod isti Christiani ex præcepto vel divino Vet. Testamenti, vel Apostolico Nov. Testam. à sanguine abstinuerunt. Biblis apud Eusebium simpliciter ait: *Quomodo infantes comederent illi, quibus neq. irrationalium sanguine vesci ἐξὸν licitum est.* *Ἐξὸν* etiam potest aliquid esse vel non esse, ex assensu humano aut consensu. Sic Actor. 2, 29. cap. 21, 37. cap. 22, 21. Joh. 18, 31. &c. Tertullianus simpliciter ait: *Ne animalium quidem sanguinem in epulis esculentis habemus.* Minut. *Nec edulium pecorum in cibis sanguinem novimus.* Quarto denique non liquet, annon vel Judæorum, vel & Gentilium causa ad ista usque tempora alicubi Christiani abstinendum esse censuerint. Fuerunt & ante nativitatem Christi Judæi passim per orbem terrarum disseminati, uti ex antiquo monumento Hispanico *Part. I. Theolog. Zach.* ostendi, atque adeò etiam in Galliis, uti ex monumentis Treviricis constat. Trevirorum enim civitas olim Galliis adscribebatur. Biblis autem in Galliis passa est martyrium. Nam Eusebius illud recitat ex Epistola Lugdunensium & Viennensium ad fratres per Asiam & Phrygiam. Fuerunt & Romæ, ubi apologeticum edidit Tertullianus, & alibi passim post Christi nativitatem. Ipse fatetur Tertullianus, in Apolog. cum inquit: *Judæi quanta deliquerint fiduciam patrum inflati, declinantes à disciplina profanum in modum, etsi ipsi non confiterentur, probaret exitus hodiernus ipsorum. Dispersi, palabundi & cœli & soli sui extorres vagantur per orbem, sine homine, sine*

sine Deo rege, quibus nec advenarum jure terram patriam saltem vestigio salutare conceditur, &c. Potuit igitur fieri, ut non quod opinarentur Christiani dispositionem Apostolicam eousque obligare, sed ex mera libertate & prudentia abstinuerint à sanguinis esu. Præsertim tempore Apostolis proximo. Certè enim Biblis, cum sancta martyrum Gallicorum corona, passa est circa Annum XVII. Antonini Veri Imper. qui est An. Christ. 168. circiter. Et circa An. Chr. 190. Tertullianus scripsit. Nec multo post Minutius Felix. Potuit inquam fieri, ut hac libera condescensione in consuetudinem secum tanto facilius ineundam Christiani Judæos allicerent. Potuit autem etiam fieri, ut abstinuerint adhuc primis istis Christianismi temporibus ab esu sanguinis, quo tanto magis à gentilium moribus atque institutis separarentur. Certè sanguinem Gentiles ingurgitare fuerunt soliti. Tertullianus in Apolog. De sanguinis, inquit, pabulo & ejusmodi tragicis ferculis legite nec ubi relatum sit, diffusum brachiis sanguinem, ex alterutro degustatum nationes quasdam fœderi comparasse? Nescio quid & sub Catilina degustatum est. Ajunt apud quosdam gentiles Scytharum defunctum quemq; à suis comedi. Longè excurro. Hodie istis Bellona sacratus sanguis de femore proficisso, & in parmulam exceptis suis datur signatis. Item illis, qui munere in arena noxiorum jugulato- rum sanguinem recentem de jugulo decurrentem ex- ceptum avida siti comitiali morbo medentes aufe- runt, Ubi sunt item illi, qui de arena ferinis obso-

C

niiis

2087
1695

1872. *nis coenant? qui de apro, qui de ceruo petunt?*
Aper ille, quem cruentavit, conculcando deterfit,
&c. Conferatur Pentadecadis disp. Theol. mea 10. tb. 25. p. 287.
Nec ab animalium sanguine comedendo abstinuisse gen-
tiles, manifestum. Tertullianus meminit BOTULO-
RUM cruore distentorum, quos inter tentamenta
Christianis admoverint, ut eos ad exorbitandum pellicerent. Hinc & Octavius apud Minutium hoc ipsum, scilicet edulium, quo pecorum in cibis sanguis exhibetur, ut usitatum gentilibus, inusitatum autem Christianis notare voluit.

At, inquit quispiam, Canon Apostolorum 62. manifestè vetat sanguine vesci, quia lex vetat. Resp. I. Canones Apostolorum non sunt tantæ autoritatis, ut pro divino mandato, eoque in omne ævum perpetuando allegari queant. Solent quidem à Collectoribus Conciliorum ante omnia Concilia poni, sed non sunt ejus antiquitatis & autoritatis. Habentur à Doctis pro rapsodia quadam ex variis Scriptoribus & Conciliis facta sub autoritate & nomine Apostolorum. Qua de re in *Exercitat. mea ad Concilium Nicanum Sect. 1. pluribus egi.*
2. Hic ipse Canon se variis indiciis prodit, quod sit suppositivus & ab Apostolorum temporibus multum alienus.

Nam I. distinguit inter Episcopum & Presbyterum. Illud discrimen tempore Apostolorum non fuit, sed demum postea originem habuit, quod jam olim Hieronymus docuit peculiari Epistola, pro qua integrum tractatum scripsit Dav. Blondellus.

II. Distinguit inter *θηράτων* à feris captum, & inter *θησαύρον* morticinum. Ipse Grotius miratur, quod *θησαύρον* additur in Apostolico Canone, & quod Justi-

MUS

28737
1697

nus κρέας ἐν αἵματι interpretatur ὅπερ ἔστι νεκρῶμα, cum ex Deut. 14, 21. planum sit, pio incircumcisio licuisse edere לֶחֶם, quod LXX. vertunt θνησιμῶν, estqve idem cum νεκρῶμα. Unde Aristophanis Scholiastes θνησιμῶνα interpretatur νεκρῶμα. Et profectō obscura est ista dispositio, multumqve recedit ab Hierosolymitana Apostolorum. Si absolutē vetitum est edere carnem in sanguine, hoc est carnem adhuc sanguinē intravasatum habentem, quæ est πικτή, unde & colligitur, non licere edere sanguinem, ut vocant, extravasatum; quid opus fuit addere ἢ θηράλων ἢ θνησιμῶν sive νεκρῶμα, si per θηράλωτα & νεκρῶμα intelliguntur ea morticina, quibus adhæret non deductus sanguis? πικτὸν est, sive homo suffocaverit, sive bestia; sive ex alio casu impedita sit deductio sanguinis. Itaque θνησιμῶν, νεκρῶμα & θηράλων sive θηρόβρωτων non distingvuntur, quia omnia in eo conveniunt, quod iis deductus adhæreat sanguis. Impertinenter igitur cumulantur κρέας ἐν αἵματι, ἢ θηράλων, ἢ νεκρῶμα. Si verō κρέας ἐν αἵματι vetitum intelligendum quatenus vel est θηράλων, vel νεκρῶμα, tunc erit licitum carnem in sanguine edere extra istos duos casus, scil. si sit neqve θηράλων, neqve νεκρῶμα. Jam νεκρῶμα morticinum non rectè dicitur id, quod ab homine suffocatum est aut artificiosa ratione quadam in laqueum inductum. Neqve tamen hoc est θηράλων. Hoc igitur licebit comedere. At hoc est reverā πικτὸν. Liceret ergō, si hic Canon Apostolicus est, aliquid πικτὸν comedere, modo non sit aut θηράλων, aut νεκρῶμα. Sed hoc non vult decretum Apostolicum, Actor. 15.

III. Suspectū se quodq; reddit Canon, quod cum definit, quæ pœna sit afficiendus, qui κρέας ἐν αἵματι, sive θηράλων sive νεκρῶμα comedit, in ordine Ecclesiastico positos,

Episcopos, Presbyteros & Diaconos quidem vult per *καθάρσιν* puniri, Laicos verò per *ἀφορισμὸν*. Nescit aras Apostolica illud pœnarum Ecclesiasticarum discrimen. Mentionem *καθάρσεως* facit S. Paulus 2. Cor. 10. 4. 8 & c. 13. v. 10. nullibi verò significat pœnam aliquam Ecclesiasticam, Episcopis, Presbyteris aut Diaconis carne vescentibus, cui non est deductus sanguis, infligendam. Verbum *καθαρεῖν* destruere est, 2. Cor. 10, 4. Actor. 13, 19. c. 19. v. 27. Luc. 12, 18. Aliàs & est remove, Luc. 1, 52. removit potentes de throno. Notat detrahere, cum de Christo è cruce tollendo usurpatur Marc. 15, 36: & 46. Luc. 23, 53. Actor. 13, 29. *Ἀφορίζεν* notat in sacr. liter. Nov. Testam. separare, excludere, Matth. 25, 32. de separatione bonorum à malis in extremo iudicio. Conf. c. 13, 49. Act. 19, 9. de separatione, qua S. Paulus suos discipulos segregavit à Synagogæ consortio & seorsim in Schola Tyranni instituit. Actor. 13, 2. de separatione Pauli & Barnabæ ad excursum Evangelicum. Nec multo aliter Gal. 1, 15. Rom. 1, 1. 2. Cor. 6, 17. de segregatione à consortio infidelium. Luc. 6, 22. *ἀφορισμός* pœna dicitur, de qua ad illum versiculum Grotius multa. Et ad locum Joh. 12, 42. Seldenus. Sed hoc ex Judaica Synagoga oriundum est, non ex Ecclesiæ disciplina. Quapropter in Apostolorum quidem constitutione aliqua tale discrimen vix obtinet locum. Certè si aliquod discrimen etiam in Ecclesia inter *καθάρσιν* & *ἀφορισμὸν* fuit, recentius fuit, & multum ab Apostolicis temporibus abest.

IV. Canoni inserta ratio ipsum suspectum facit. Ait: Hoc enim lex prohibuit. Non hic dicimus, quod Canoni illa allegatio imprudenter videri possit inserta esse post denominatam Ecclesiasticis pœnam, si se ex illis quispiam sanguinis esu contaminaverit. Cur enim non

non

non etiam interdicto Laicis facto illa allegatio apponi-
tur, si & illis lex prohibuit. Sin minus; cur *ἀφορισμός*
Laicis imponitur? Id tantum subit mirari, cur ad legem
provocet Canon, si Apostolicus est, & non potius ad
definitionem Hierosolymitanam se referat. Nam ut
per *νόμον* illam constitutionem Apostolicam Actor. 15.
intelligamus, non solum dissvadet communis loquendi
ratio, quia per *νόμον* lex Mosaica plerumque intelli-
gitur, sed etiam ipsa proponendi ratio. Quomodo enim;
si Apostoli hanc Canonem 62. condidissent, non pro-
vocassent ad id decretum, quod Hierosolymis circa
legis observantiam propositum fuit. Certè enim de
lege Mosis quoad ista ceremonialia controversia fuit in
Ecclesia. Itaque non conclusari fuissent ita crudè A-
postoli: *Carnis in sanguine esum Lex prohibuit.*
E. Episcopi, Presbyteri, Diaconi, Laici illud sub pœna
sive *κατάκρισις*, sive *ἀφορισμός* vitare debent. Illico
enim totus apparatus legis ceremonialis in Ecclesiam
introducitur effect.

V. Laici nomen in contradistinctione ad Episcopos,
Presbyteros & Diaconos suspectum est. Certè tempo-
ribus Apostolorum usitatum fuisse, è sacr. literis de-
monstrari non potest. Tempore autem Cypriani de-
mum Laici nomen in usum deductum est. Videatur
ejus *Epist. 52. ad Antonianum fratrem de Cornelio & Nova-
tiano, ubi Num. 37. Trophinum ut Laicum communica-
re debere mandat.* Ad quem locum Jacobi Pamelii
Brugensis contra Bellarminum observanda est annota-
tio. Hic enim scil. Cardinalis Bellarminus communio-
nem Laicam de Communionem sub una interpretatur.
Pamelius autem de Communionem, quæ fiebat extra

C 3

cancel.

2875
1697

cancellos, intra quos Ecclesiæ ministri subsistebant. Tempore Apostolorum Clerus seu Cleri fuerunt tota Ecclesia, ex loco 1. Pet. 5, 3. Conf. Actor. 26, 18. & Col. 1. v. 12. In Canone autem hoc Apostolorum expressa fit Laicorum mentio, qui Episcopis, Presbyteris & Diaconis contradistinguntur.

Si denique objicitur Canon Synodi Gangrensis, quæ seculo quarto paulò post Concilium Nicænum à XX. Patribus Gangræ in Paphlagonia contra Eustathium Sebastenum Armeniorum Episcopum celebrata est: Resp. 1. Eam Synodum provincialem esse, non Oecumenicam. 2. Eam quidem esse approbatam in Oecumenica, scil. Constantinopolitana, quæ in Trullo habita & sexta Generalis dicitur, non tamen propterea infallibilis autoritatis esse. 3. Dicit à nobis posse, quod Gratianus in Decreto dist. 28. cap. si quis discernit ad objectum aliquod Capitulum ex Concilio Gangrensi dixit: *Notandum est, quod secundum Isidorum pleraque capitula ex causa, ex loco, ex tempore, ex persona consideranda sunt.* Hinc etiam Gregorius ait: *Regula S. Patrum pro tempore, loco, persona & negotio instante necessitate tradita sunt.* 4. Canonem Gangrensem non dicere anathema illi, qui sanguinem, suffocatum & idolothyrum comedit, sed ei qui omnem spem salutis adimit vel semel carnem comedentibus, quomodo Eustathium docuisse commemorat Nicephorus Callistus Xantopulus *Eccles. Histor. IX. 16.* 5. Patres Gangrenses sanguinis & suffocati abstinentiæ etiam apponere idolothyrorum. Et tamen ex Paulinis Epistolis mani-

768717.
1701

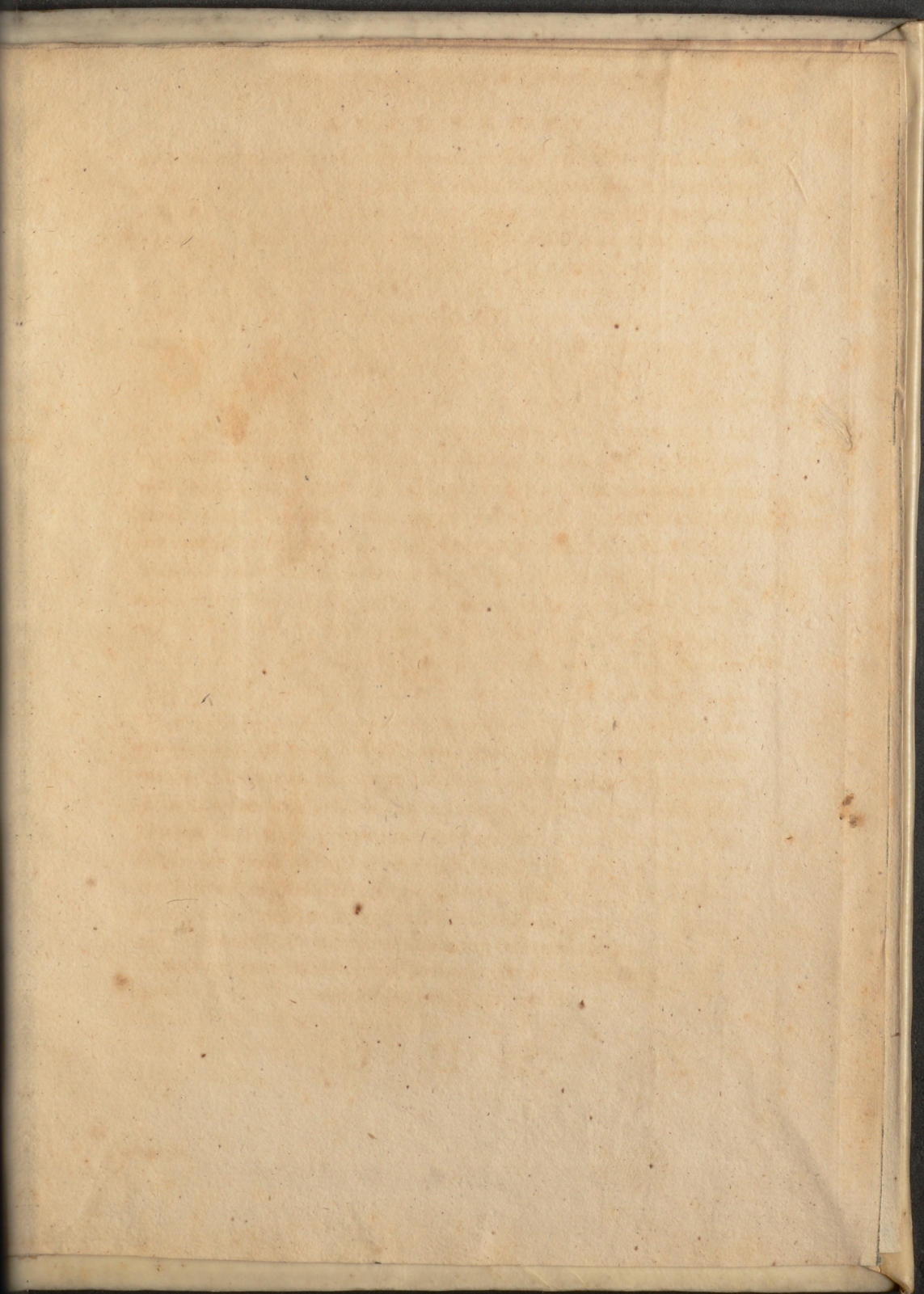
manifestum est, extra casum metuendi scandali potuisse Christianos à gentilibus idolothytis vesci. Non autem ulterius potuerunt obligare Patres Gangrenses, quam Apostolus. Neque ergo sanguinis & suffocati interdictum ab ipsis repetitum ulterius obligat. 6. Patres Gangrenses, licet censuerint, in Oriente propter Judaeos, Gentiles & Hæreticos diversos atque adedò scandali avertendi causa, continuari debere longius præceptum Apostolicum de abstinentia à sanguine, idolothyto & suffocato, non tamen indicare, quod illa perpetuari debeat. Utimur ergo nunc ex libertate, qua extra formidinem scandali uti possumus.

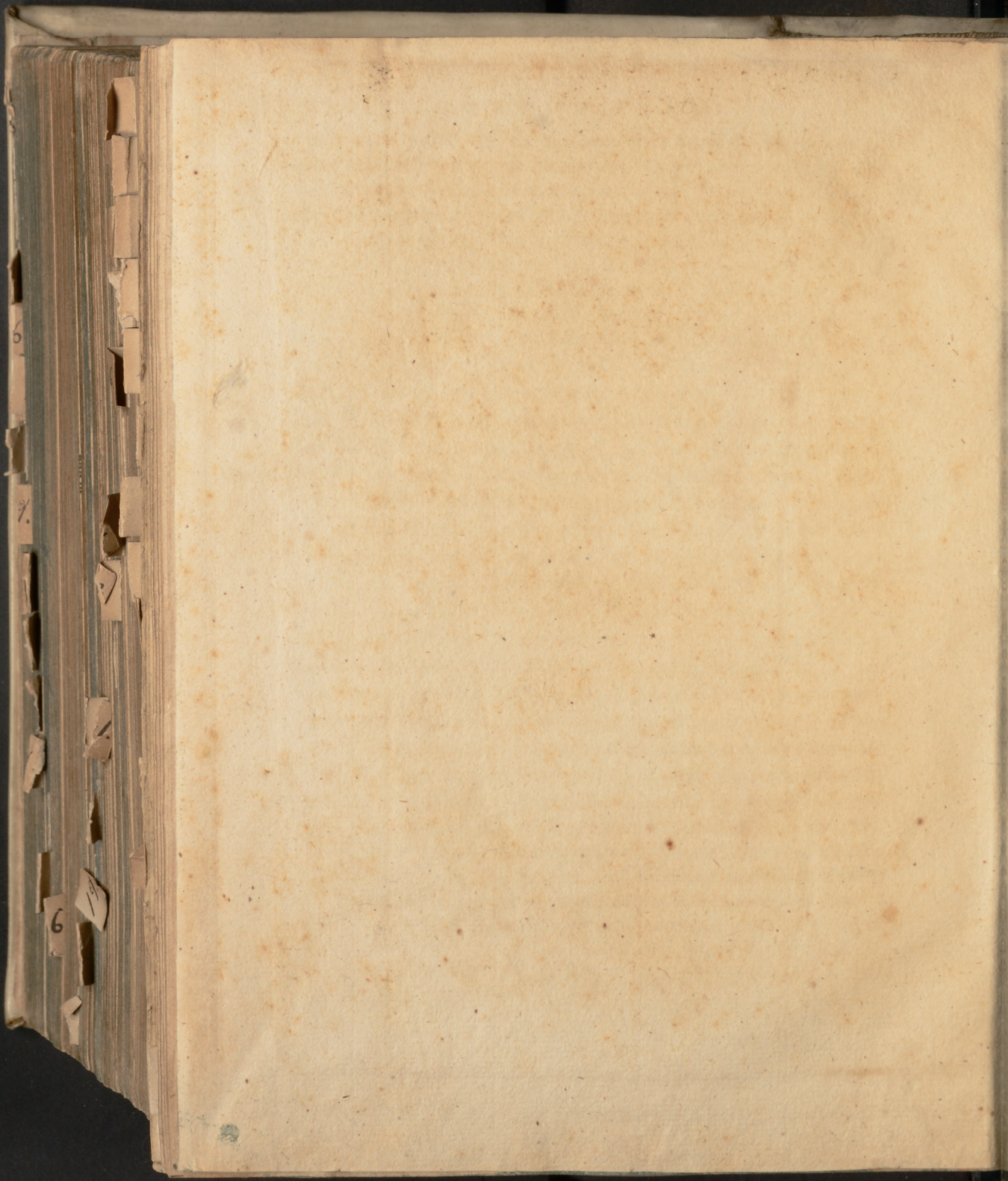
Sic adversus Grotium.

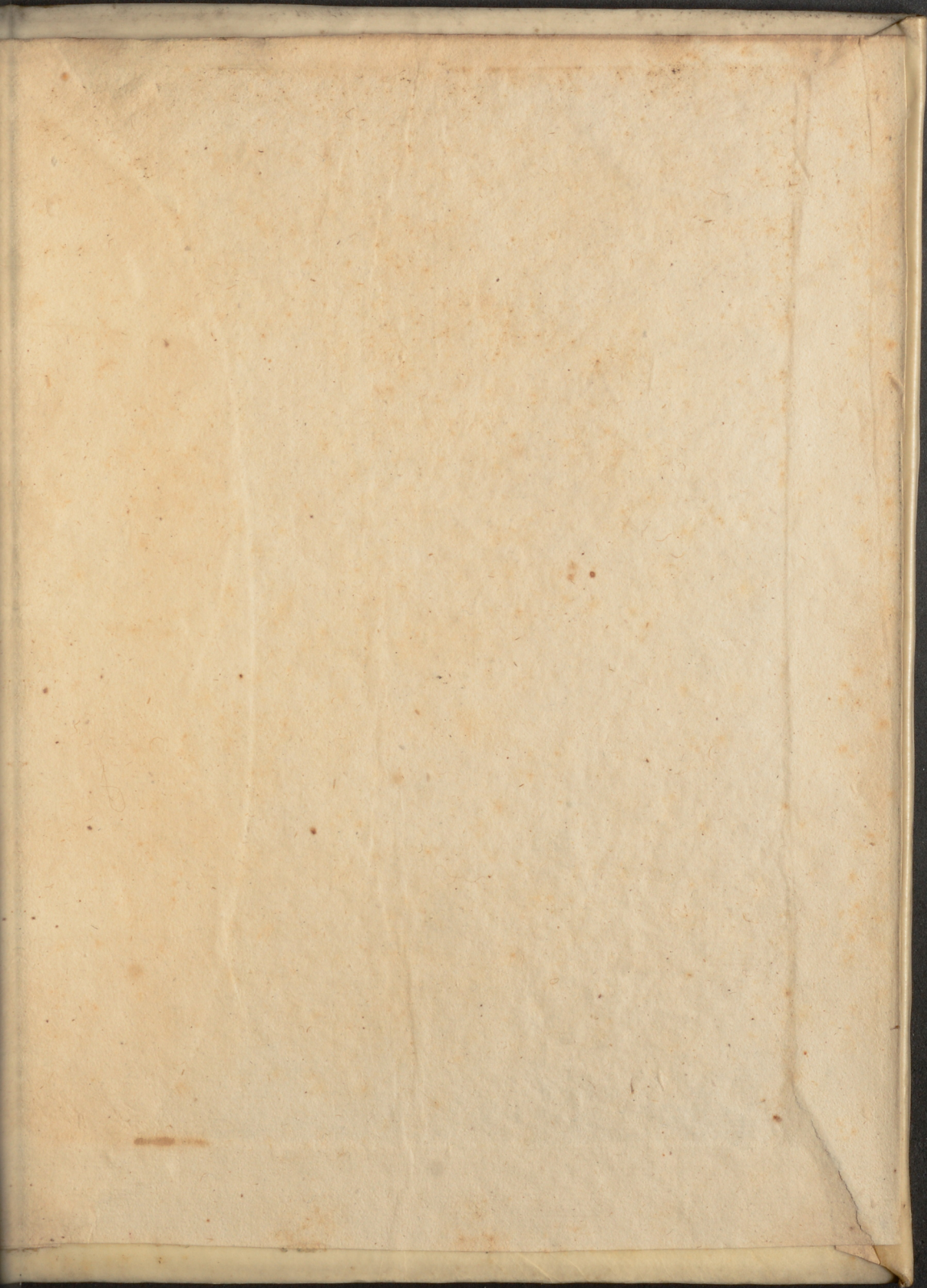

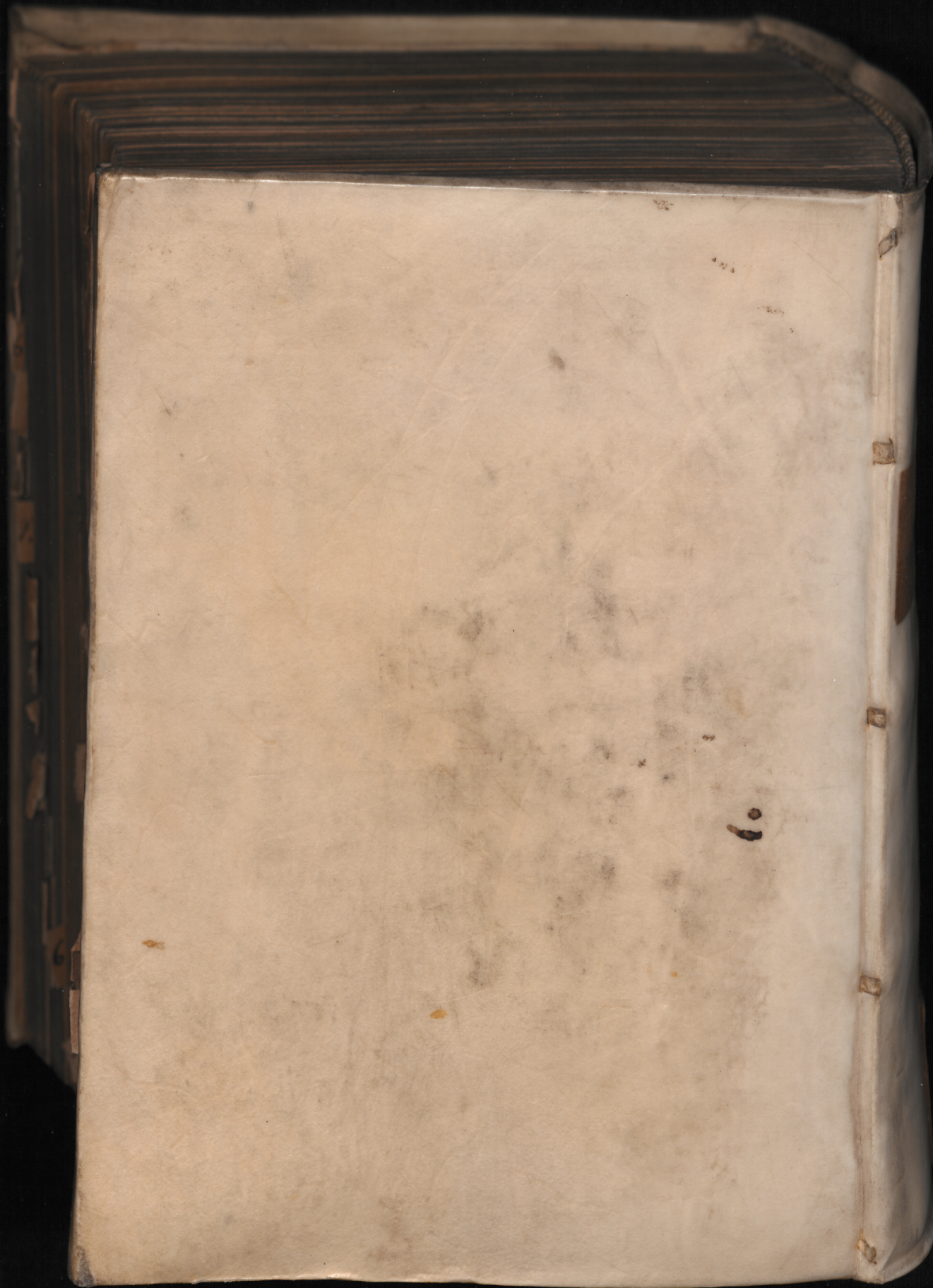
Faint, mirrored text visible through the paper, likely bleed-through from the reverse side. The text is illegible due to its faintness and orientation.

G E N T I L I V M .

umstantiae, quas Livius literis consign.
 Latino, Decio Patri & T. Manlio, in quiete
 in visam esse viri maioris quam pro humano
 orisque dicentis: *Ex una acie imperatorem,*
atum Diis manibus, Matrique terrae deberi:
atus Imperator legiones hostium superque eas
ius populi partisque victoriam fore. Ipsum
 um, quo se devovere, carmen durat, iudice
 fo exemplo. Quae carmina a Livio prolixè
 i ipsum etiam actum verbis hisce gravissimis
inctus cinctu Gabino armatus inequum insi-
edios hostes immisit. Conspectus ab utraque
augustior humano visu, sicut coelo missus, pia-
eorum irae, qui pestem a suis aversam in ho-
 quamvis autem apud Romanos Anno Urbis
 . Cornelio Lentulo, P. Licinio Crasso Coss.
 tum factum sit, ne homo immolaretur, utque
 sa palam in illud tempus celebrata tollerent
 re maximopere gloriatur Plinius: *Non sa-*
test, in quibus hominem occidere religiosissimum
ra, in quibus hominem occidere religiosissimum
 men est gloriatio, cum barbara haec sacrificia
 pora minime cessaverint. Violavit enim hoc
 tum Caesar Dictator, cuius iussu viri duo in
 o a Pontificibus & Salio, velut in sacrificio, *év*
spicias, sicuti Dio ait, iugulati immolatique
 in etiam diu post Christi adventum in urbe
 orrenda sacrificia viguisse, patet (ut Tertul-
 nucium Felicem, qui de suis temporibus id
 teream) ex Lactantio & Porphyrio, quem Por-
 ebis, qui alias victimas humanas post Christi
 n amplius mactatas, sed hoc genus sacrificii
 aboli-

L. 28. Hist. nat. c. 2.

L. 30. H. N. c. 8.

Dio lib. 43. p. 226.

Tert. adv. Gnost. c. 7. Min. Fel. in ocl. p. m. 34.

